

O čem přemýšlejí učitelé?

V pokračovacím kurzu *Čtením a psaním ke kritickému myšlení* pro češtináře jsme si vyzkoušeli celodenní dílnu psaní. Učitelé-češtináři se zamysleli nad tématy, která jsou pro ně aktuální či palčivá, a měli přitom na paměti své adresáty – učitele. Přinášíme vám několik zajímavých textů.

Jak na rodičovské schůzky?

Lucie Samlerová

Tradiční třídní schůzky ve školách vypadají tak, že paní učitelka stojí před třídou plnou rodičů, informuje je o nejbližších akcích, organizačních záležitostech a aktuálních problémech, které se týkají celé třídy nebo školy.

Na naší základní škole je zvykem tyto klasické třídní schůzky pořádat dvakrát ročně, vždy v září a v lednu. Bývá to akce pro učitele a možná i pro některé rodiče často velmi stresující. Vždycky se najde rodič, který chce některé naše postupy zpochybnit, a vždycky se najdou rodiče, kteří výpad jednotlivce podpoří. Třídní schůzky se pak mohou zvrhnout v lynčování učitele, protože v davu je síla.

Kromě těchto dvakrát ročně pořádaných klasických schůzek se na naší škole vyhlašuje tzv. informativní odpoledne. To bývá zpravidla na konci prvního a třetího čtvrtletí. Touto formou dáváme rodičům možnost přijít se informovat o prospěchu a chování dítěte.

Každý učitel si toto informativní odpoledne organizuje po svém. Na druhém stupni jsou většinou učitelé připraveni ve svých kabinetech či třídách a čekají, zda nějaký rodič bude mít zájem o konzultaci.

Na prvním stupni jsem se setkala s více postupy. Protože jsem začínající učitelka, teprve hledám nejlepší formu setkání s rodiči. Nejlepší znamená co nejméně stresující pro učitele i rodiče.

Zatím největší úspěch mělo poslední informativní odpoledne, které jsem pořádala. Inspirovala jsem se zkušenějšími kolegyněmi, na školeních i v odborné literatuře.

Setkání probíhalo ve třech: učitel, rodič a žák. Nabídla jsem rodičům ve třech dnech konkrétní časy po 15 minutách. Na třídní web jsem umístila veškeré informace a pro jistotu jsem rodiče upozornila i e-mailem. Rodiče mi postupně psali, jaký termín se jim hodí, a já na webu průběžně zmluvené termíny škrtdala.

Aby atmosféra těchto schůzek byla opravdu vlídná, změnila jsem uspořádání lavic ve třídě tak, aby nikdo nebyl v nadřazeném postavení (dvě lavice do tvaru L, uprostřed malý stolek s pohoštěním).

Rodiče postupně přicházeli se svými dětmi, nabízela jsem jim čaj a zahájili jsme povídání. Ideálem bylo, když začal hovořit žák. Zhodnotil, jak mu jde učení, jak se ve škole chová, jak se mu daří plnit povinnosti (např. domácí úkoly), jaká je jeho aktivita v hodinách a jaký by si stanovil cíl pro tento rok (co chce vylepšit). Poté jsem představila své hodnocení já.

Zdálo se, že tento model informativního odpoledne byl rodičům i mně vskutku velmi příjemný. Od klasických třídních schůzek bych úplně upustila. Někteří pedagogové mohou namítnout, že nevidí důvod, proč by měl být žák na rodičovských schůzkách. Já říkám, že třídní schůzky jsou o žákovi, o dítěti, tak proč je dělat za jeho zády.

Můj první e-learning

Jolana Opavová

Před několika dny jsem dokončila svůj první e-learningový kurz. Objevila jsem ho na portálu RVP a zajásala jsem, protože jeho tématem bylo *Rozvíjení čtenářské gramotnosti ve škole*. Už dlouho se snažím nacházet účinné postupy, jak přivést žáky ke čtení a jak je ve čtenářských dovednostech zdokonalovat. Když jsem si přečetla podrobnosti o kurzu, radovala jsem se podruhé. Jména autorů kurzu Katka Šafránková, Hanka Košťálová a Ondřej Hausenblas jsou pro mě zárukou vysoké kvality kurzu, mnoha dobrých nápadů a vynikající spolupráce.

Posledním podnětem k přihlášení pro mě byla forma e-learningu. Zkusím si něco nového.

E-learning je studium v elektronické podobě, pomocí počítače probíhá zasílání všech materiálů, zpracovaných úkolů, hodnocení i komunikace mezi studenty a lektory. Pouze první a poslední lekce proběhly prezenčně, takže jsme se mohli alespoň částečně poznat osobně.

Během našeho kurzu jsme prošli osmi zajímavými lekcemi, v nichž jsme se věnovali tomu, jak rozvíjet u žáků čtenářské dovednosti. Zabývali jsme se například dílnou čtení, shrnováním informací z textu, předvídáním, kladením otázek, modelováním, rozvržením aktivit před čtením, během čtení a po něm. Během kurzu vznikla také zajímavá databáze knih oblíbených u našich žáků. Každý student měl svého tutora (z latiny opatrovníka) – tedy konzultanta, který nám poskytoval cenné zpětné vazby a hodnocení našich úkolů, zároveň nám pomáhal svými radami a dodával nám optimismus a chuť do dalšího studia.

Jaké má e-learning výhody a nevýhody? Za výhodu považuji to, že si pro studium a zpracování úkolů mohu sama určit vhodný čas a místo. Čas je zcela libovolný a místo je

ovlivněno pouze přítomností funkčního počítače. Pokud potřebuji, mohu práci na chvíli přerušit, věnovat se něčemu jinému a pak se opět ke studiu vrátit. Mohu si práci rozvrhnout podle svých možností a potřeb a většinou studuji v pohodlí domova. Jen část úkolů bylo třeba ověřit v praxi – tedy při výuce ve škole.

Další výhodou je možnost konzultací s tutorem i s ostatními účastníky kurzu. V diskusních fórech jsme se vyjadřovali k jednotlivým lekcím, metodám a všemu, co nás těšilo i tížilo, sdíleli jsme naše nápady, zkušenosti, nejistoty i problémy.

Náš tutor nám vždy poslal ke každému zpracovanému úkolu bodové i slovní hodnocení a ve zpětné vazbě nás jak chválil, tak nám i radil, jak některé věci vyřešit.

Výhodou oproti běžným kurzům je, že se mohu kdykoli během studia vrátit ke všem materiálům a diskusím. To, co se jinde jen ústně prodiskutuje, mám zde v písemné podobě, mohu si to uložit v počítačovém souboru a vytisknout.

Pokud přemýšlím o nevýhodách, asi se shoduji s ostatními účastnicemi kurzu v tom, že někdy bylo časově náročné zvládnout všechny úkoly a studijní materiály během týdne, který byl vždy určen pro jednu lekci. Studijní texty bych si ráda přečetla v klidu a několikrát, také úkoly by se daly propracovat pečlivěji. Někdy jsem odevzdávala první verzi, první nápady, protože na další už nebyl čas.

V e-learningovém kurzu zpětná vazba nepřichází hned. U některých úkolů jsem byla dost zvědavá na hodnocení a musela jsem na ně trpělivě čekat. Vždycky jsem se však dočkala, protože moje lektorka Katka ví a učí nás, jak je důležité ocenit studentovu práci!

Při odevzdávání posledního úkolu, jsem objevila jeden technický nedostatek programu, v němž jsme pracovali. Můj osmistránkový úkol s ukázkami textu a prací žáků, nad nímž jsem strávila dost času, byl pro onen program příliš velkým soustem, které nechtěl přijmout. Úkol rozdělený na dvě části také odmítal – buď první část, nebo druhou, ale ne obě. Přece kvůli tomu nedostanu špatné hodnocení! Pošlu vše v příloze běžného e-mailu.

Mám-li celkově zhodnotit tuto formu studia, musím říct, že mi zcela vyhovuje.

Zřejmě ji ocení všichni, kdo neradi cestují za různými kurzy, umí si sami zorganizovat svůj čas a nevdají jim trávit čas u počítače.

Poslanecká sněmovna on-line

Ilona Baarová

Milý občane-voliči,

dovol mi, abych se s Tebou podělila o nezapomenutelný zážitek z doby nedávno minulé. Jako příslušníci tohoto státu, kterým jeho osud není lhostejný, jsme několik dní intenzivně prožívali (nebo naopak neprožívali) politické hrátky na téma rozpočet mezi jednotlivými levicově či pravicově orientovanými partajemi. Různá vyjádření, nekonečné obstrukce protihráčů, ostré a ironické výroky představitelů výkonné i zákonodárné moci. Vše by bylo celkem zábavné, kdyby nešlo o naši budoucnost.

Já jsem tam alespoň na chvílku byla a vše viděla on-line. Byla jsem totiž na galerii v Poslanecké sněmovně.

Vím, že diskuse ve sněmovně bývají bouřlivé, vím, co znamená vytoužená demokracie, ale to, co jsem zažila, předčilo mé očekávání. Představte si následující situaci. Pan Kalousek hřímá od řečnického pultu cosi o financích, dokonce se snaží uplatnit své jistě pečlivě vymyšlené sarkastické bonmoty, ale co se děje? Nejen členové opačného konce politického spektra mluví, sledují internet (na rozdíl od naší školy mají wi-fi po celé budově), čtou noviny, neustále odcházejí a přicházejí, konzultují, dokonce i telefonují ze svých drahých, a jistě služebních, mobilů. Nikdo pana K. nevnímá. Dokonce ani vlastní „soukmenovci“. A to jsem ještě z galerie neměla výhled na levou stranu sněmovny. Paní Němcová se snažila unaveným hlasem hlučný dav uklidnit. Jaký to však mohlo mít účinek, jestliže ani silný ministrův hlas si nezjednal klid a pořádek. Pak přišlo na řadu hlasování o nějakém méně významném bodě jednání. Někteří poslanci ani nezvedli oči od vzrušujících *Novinek.cz* a jedním prstem jakoby mimoděk zmáčkli hlasovací zařízení. A zábava pokračovala.

Toto představení jsem vydržela 30 minut. Já mám své zkušenosti, dovedu si leccos logicky zdůvodnit, ale byl tu jeden problém. Se mnou tuto „maškarádu“ sledovalo 30 budoucích maturantů!

Jak jim mám vysvětlit, že oni jsou potenciální poslanci, jak jim vysvětlit pojem odpovědného občana, jak jim vštípit hrdost na svou zemi. Jak je vést k morálce, slušnému chování a odpovědnosti. Jaké vzory jim poskytujeme?

Návštěvou Poslanecké sněmovny jsem jim zatím poskytla spíše ty negativní.

Milý občane-voliči, než se budeš znovu rozhodovat, zvaž svůj hlas. Nenech se ovlivnit médii, vše je trochu jinak. Je lépe skutečnost vidět on-line.

Co o tom vlastně víme?

Jan Duda

Co o tom víme? Co všechno o tom víme? Jak lehce pod vlivem novinářů a nejrůznějších různě seriózních médií jsme schopni plivnout, odsoudit a připojit svůj kategorický komentář, aniž bychom byli osobně do případu zasvěceni, aniž by se nás dotýkal a aniž bychom aktéry události znali. Je to tristní!

Znám chlapce, byl to náš žák, kterého vy osobně neznáte, ale je vám z něho špatně a možná byste mu připravili pořádnou odplatu, jak se sluší na počestnou společnost, neboť náhled na něj jste si vytvořili na základě jednoduché rovnice – hodný a pracovitý žák, jeden z nejlepších, který k nám do školy docházel a který řadu učitelů svým rozhledem přiváděl k šílenství, nezlobil, vyhrával soutěže, pochází z dobré milující rodiny, oba rodiče vysokoškoláci, a přesto zklamal, šokoval, ba co víc, probudil ve veřejnosti zvláštní vášně. Ten hodný, kultivovaný, chytrý a příjemný chlapec se po měsíci docházky na gymnázium vyzbrojil kuchyňským nožem, paličkou na maso a napadl pracovníky školy. Zcela překvapivě, nesmyslně a chtělo by se napsat navzdory svému původu, vzdělání a inteligenci. Hrozný čin! Z gymnázia ho vzápětí vyloučili, zavřeli ho, odvezli pryč a izolovali. Šílenec si to přece zaslouží. Škola, která jen svým názvem si hraje na výběrovou elitní školu, si umyla ruce, kaňky na kráse se zbavili a hotovo, rodičovská veřejnost zatleskala a kupodivu noví spolužáci a ani dlouhodobější kamarádi se dále nezajímali, proč taky se dále zaobírat lotrem, teroristou, takový vyvrhel nemá mezi výkvětem města co pohledávat.

Je mu 15 let. Proč to udělal? Co ho k tomu vedlo? Motivace jeho činu nám uniká. Jemu pravděpodobně také, co nyní s ním bude, s tím nadějným a bezkonfliktním dítětem z lepší a plně funkční rodiny?

Ještě ten den se strhne mela, rozhlas, ulice, internet a televize jsou plné odsudků, pomluv a ponižujících soudů. Druhý den ohavný čin rozebírají noviny. Vkrádá se otázka, kdo je za to odpovědný? Vypukne rádobý erudovaná diskuse, hledají se viníci a za každou úvahou se nezapomene dodat, že je potřeba toho nebohého chlapce, ano, schválně píše nebohého, zavřít, až zčerná, tvrdě potrestat, vydělit ho pro příští život od slušné společnosti a možná by bylo nejlepší ho rovnou zastřelit. Sic!

Jsem rozladěn a rozmrzelý z mediálního obrazu chlapce a z odsudků veřejnosti. Stačila návštěva reportéra proslulé TV Nova a bylo nám všem jasné, oč jim běží, vytěžit senzaci a vykuchat oběť co možná nejvíce a dál vnitřnostmi krmit tu českou pogramotnou ulici. Naservírovali by jim ho k bramborovým lupínkům přímo do divanu. Ano, dobře, ten čin byl odporný, ta celá událost je špatná, a to hodně špatná, ale nezapomínáme často na hlavní aktéry události? Umíme se zamyslet nad motivací takového jednání? Jsme schopni tomu patnáctiletému chlapci pomoci a chceme mu vůbec pomoci? Koho teď vůbec zajímá nějaký

násilník s kuchyňským nožem, všichni se nabažili, úctyhodná škola ho vykopla a hurá vstříc k lepším prožitkům a k budování facebookového zdání solidnosti a úctyhodnosti? Nebylo by lepší hledat kořeny podobné agrese, snažit se přesně dešifrovat spouštěcí moment toho děsného činu než se zapojovat do nic neříkající debaty o tom, jaký je to lotr? Když vraždí patnáctileté dítě, má problém celá společnost, je zde něco špatného, je zde podhoubí, jež může vést k podobným událostem. Koho to však zajímá? TV Nova týden, ulici měsíc... Co jim je nyní po něm? Zbavili se ho, strčili pod zámek a klidně, ať tam zůstane.

Nezapomínejme, že ten chlapec bude potřebovat pomoc, a píšu to s vědomím toho, že mám stále na paměti i nešťastnou oběť jeho činu. Nevytěšnil jsem ji, nezapomínám na ni, právě už kvůli ní mám pocit, že je nutné s naší společností zatřást.

Autoři jsou učitelé českého jazyka.